

**"KAIKKIA SE JUMALA LEIVÄSSÄ PITÄÄKIN ... HUOH" -
KOLMEN PISTEEN SEMANTTISET
PUHEFUNKTIOMERKITYKSET SUOMI24-
KESKUSTELUPALSTALLA**

Tuomo Niiranen
Kandidaatintutkielma
Suomen kieli
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2020

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Tekijä Tuomo Johannes Niiranen	
Työn nimi "Kaikkia se jumala leivässä pitääkin ... huoh" - Kolmen pisteen semanttiset puhefunktiomerkitykset Suomi24-keskustelupalstalla	
Oppiaine suomen kieli	Työn laji kandidaatintutkielma
Aika Syksy 2020	Sivumäärä 21
Tiivistelmä Tutkimuksessani kuvaan, miten kolmea pistettä käytetään Suomi24-keskustelupalstalla. Lähestyn siis kolmea pistettä internetkielen ilmiönä pragmasemantiikan näkökulmasta, minkä vuoksi teoreettisena taustana käytän semanttisen puhefunktiomerkityksen käsitettä, jolla jäsenän kolmen pisteen käyttömerkityksiä. Näin ollen tutkimuskysymyksiksi ovat: 1. Millaisia semanttisia puhefunktiomerkityksiä kolme pistettä saa Suomi24-keskustelufoorumilla? ja 2. Millaiset kielelliset keinot tukevat kolmen pisteen merkitysten tulkintaa? Aineistonani käytän Korp-hakupalvelulla löytämiäni Suomi24-keskustelupalstan kommentteja, joissa esiintyy vähintään kolme pistettä. Näistä osumista valitsin satunnaisesti 200, joista 140 edustivat tutki- maani ilmiötä. Analyysimetodina käytin laadullisen sisällönanalyysin luokittelua ja tyypittelyä eli luokittelin aineisto-osumani semanttisen puhefunktion perusteella kolmeen luokkaan, tarinointiin, naljailuun ja pohdiskeluun, minkä jälkeen kuvaan jokaisen luokan tyypillisiä kielen piirteitä, jotka tukevat kutakin kolmen pisteen semanttista puhefunktiomerkitystä. Tutkimuksessani selvisi, että Suomi24-keskustelupalstalla kolmea pistettä käytetään pääasiallisesti tarinointiin sekä pohdiskelun ja naljailun ilmentämiseen. Tarinoinnille tyypillistä oli kolmen pisteen kasaumat, temporaalinen jäsentely sekä muut narratiivisen tekstityypin piirteet. Pohdiskelussa korostuivat puolestaan epäröintiin viittaavat adverbit ja partikkelit, mentaaliset verbit sekä konditionaaliset ja kysyvät lausemallit. Naljailuun taasen liittyivät voimakkaasti affektiiviset ja ekspressiiviset sanavalinnat, iva sekä suhtautumista ilmaisevat partikkelit. Tutkimukseni tuokin esille näkökulmia kolmen pisteen käytöstä epämuodollisessa ja puhekielisessä internetkielessä, mikä täydentää nykyistä kuvausta kolmen pisteen käytöstä.	
Asiasanat: kolme pistettä, semanttinen puhefunktiomerkitys, keskustelupalsta, laadullinen sisällönanalyysi, internetkieli	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

KUVIOT

Kuvio 1. Kolmen pisteen semanttiset puhefunktiomerkitykset tyypillisine piirteineen.	9
--	---

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	SEMANTTISET PUHEFUNKTIOMERKITYKSET JA KOLME PISTETTÄ	3
3	MENETELMÄ JA AINEISTO	6
	3.1 Laadullinen sisällönanalyysi	6
	3.2 Suomi24-korpus ja aineistonkeruu	7
4	KOLMEN PISTEEN KÄYTÖN ANALYYSI	9
	4.1 Tarinointi	10
	4.2 Pohdiskelu	12
	4.3 Naljailu	15
5	TULOKSET JA PÄÄTELMÄT	19
	LÄHTEET	22

1 JOHDANTO

Internetin kieli on siinä mielessä erityistä, että se liikkuu jossain puhutun ja kirjoitetun kielen välimaastossa, minkä vuoksi internetin kielen ilmiöt ovat hyvin moninaisia sekä monitulkintaisia (Crystal 2011; Herring 2012). Kolme pistettä eli pistekolmikko on tällainen internetkieleen pesiytynyt yleisesti tunnettu typografinen merkki, jota muun muassa aikakauslehti Kotiliesi (9.10.2017) kuvailee yhdeksi keski-ikäisten suurimmista sosiaalisen median käytön virheistä. Kyseinen välimerkki on herättänyt tunteita lähiaikoina jopa niin paljon, että pistekolmikoon sijaan törmää jopa pistekaksikkoon, jota käytettäessä Heikkisen (2020) Twitter-kyselyiden mukaan pyritään pehmentämään kolmen pisteen stigmaattista luonnetta. Kolmen pisteen ympärillä käydään siis varsin aktiivista ja kriittistäkin arkikeskustelua, joskaan tieteellistä tutkimusta sosiaalisen median dynaamisessa ympäristössä ei ole tehty, vaikka internet ja sosiaalinen media muokkaavat nopeasti luonnollista kieltä (Crystal 2011). Suomen kielestä tehdyille tutkimukselle on erityisesti tarvetta, sillä välimerkkien, eli myös kolmen pisteen, merkitys muokkautuu kontekstin sekä kulttuurin mukaan (Darics 2011; Ong 2011). Tämän vuoksi teen tutkielmassani arkikeskustelua syväluotaavamman selvityksen kolmen pisteen käytöstä suomenkielisessä sosiaalisessa mediassa suomalaisessa kulttuurikontekstissa.

Kolmen pisteen käytöstä on olemassa kuvaus deskriptiivis-normatiivisessa kielenuhjollossa, esimerkiksi Kielitoimiston oikeinkirjoitusoppaassa. Kokonaisuudessaan kyseinen välimerkki esiintyy yleisimmillään tuttavallisessa tyyliässä. Tyypillisimmillään kolme pistettä käytetään ilmaisemaan kesken jäänyttä lausetta, jolloin kolme pistettä on luonteeltaan tunnelmoiva tai vihjaileva, kuten esimerkiksi lauseessa *tulepas tänne tai...* Toisekseen kolme pistettä käytetään ilmaisemaan luettelon jatkumista (*perunoita, porkkanoita, mansikoita...*) tai rajakohdan ilmaisemiseen erityisesti luonnontieteellisissä teksteissä (287...300 K). (Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas s.v. kolme pistettä; Maamies & Itkonen 2006: 16.) Nämä ohjeistukset ovat kuitenkin melko ympäröitä eivätkä kerro, millaisissa yhteyksissä tai merkityksissä kolme pistettä

käytetään luonnollisessa ympäristössä, kuten esimerkiksi epämuodollisilla keskustelupalstoilla sosiaalisessa mediassa. Tämän vuoksi lähdän vastaamaan tutkimuksellani seuraaviin kysymyksiin:

- Millaisia semanttisia puhefunktiomerkityksiä kolme pistettä saa Suomi24-keskustelufoorumilla?
- Millaiset kielelliset keinot tukevat kolmen pisteen merkitysten tulkintaa?

Ennako-oletuksenani on siis se, että kolmen pisteen käyttö on monisyisempää kuin deskriptiivis-normatiivinen kielenhuolto antaa olettaa, joten luon katsauksen kolmen pisteen prototyyppeihin käyttötarkoituksiin keskustelupalstakontekstissa.

Kolmen pisteen käyttöä on tutkittu kahdella eri tasolla aiemmassa tutkimusperinteessä: kaunokirjallisena ilmiönä sekä internetkielen piirteenä. Kaunokirjallisuudessa kyseistä ilmiötä on tutkittu sen tuoman sävyn mukaan, mikä viittaa kolmen pisteen käyttöön jotain pois jättävässä merkityksessä tyyliteltyinä retorisenä keinona (ks. Haapala 2013: 232). Tällaisesta näkökulmasta aihetta on tutkinut Suomessa esimerkiksi Pääkkönen (1967) Juha Mannerkorven ja Pentti Haanpään teoksissa. Toisekseen kolme pistettä on analysoitu kaunokirjallisessa dialogissa erityisesti luonnollista kieltä mukailevan tauotetun ja epäröivän puheen illuusion luomiseksi (Koivisto 2013). Internetkielen tutkimuksessa puolestaan on havahduttu kolmen pisteen erityisyyteen eräänlaisena visuaalisena typografisena merkinä, mikä on internetkielelle tyypillinen ilmiö (Crystal 2011: 3, 16–17; Herring 2012). Tämän vuoksi kyseistä välimerkkiä yhdessä muiden välimerkkien kanssa on analysoitu diskursiivisesti ja keskusteluanalyysin keinoin erityisesti pikaviestimissä (Darics 2011; Ong 2011; Mak 2014) sekä kvantitatiivisesti kartoittaen ilmiön yleisyyttä (Bollinger 2009). Aihetta ei ole kuitenkaan lähestytty merkityslähtöisesti keskustelufoorumikontekstissa, minkä vuoksi tutkimukseni onkin uudenlainen katsantokulma kolmen pisteen käyttöön. Kokonaisuudessaan on siis oletettavaa, että kolme pistettä on merkityksiä luova ja muokkaava symboli, jota käytetään Koiviston (2013) havaintojen tapaan puhutun kielen katkonaisuuden imitointiin ja esimerkiksi Makin (2014: 32–34) esittelemiin keskustelijoiden keskusteluyhteyttä rakentaviin tarkoituksiin, kuten pohdinnan ilmaisemiseen.

Tutkimukseni etenee seuraavalla tavalla: Toisessa luvussa valotan, mitä tarkoitan pääkäsitteelläni, semanttisella puhefunktiomerkityksellä, tutkimukseni kontekstissa, sillä kyseinen termi ei ole vielä vakiintunut kielitieteen kentällä kyseisessä muodossa. Kolmannessa luvussa esittelen käyttämäni metodin eli laadullisen sisällönanalyysin ja sen piiristä käyttämäni luokittelun ja tyypittelyn käsitteet. Samassa luvussa luon myös katsauksen aineistooni, Suomi24-keskustelufoorumiin, sekä aineistonkeruuseen. Neljännessä luvussa puolestaan luokittelen kolmen pisteen prototyyppeiset käyttötarkoitukset merkityksen mukaisesti luokkiin ja kuvaan kutakin luokkaa siihen liittyvien tyypillisten kielen keinojen, kuten semanttisten lausetyyppien ja partikkeleiden, mukaan.

2 SEMANTTISET PUHEFUNKTIOMERKITYKSET JA KOLME PISTETTÄ

Tutkimukseni keskeisenä kielentutkimuksen alana on pragmasemantiikka ja erityisesti puheaktit, joiden merkitystä esittelen kolmen pisteen käytön analysoinnissa. Keskeisimmäksi käsitteeksi nousevat semanttiset puhefunktiomerkitykset, jolla rakennetaan vuorovaikutusta keskusteluosapuolten välillä. Käsite auttaakin hahmottamaan sitä, mitä kolmella pisteellä pyritään tekemään ja kuinka sillä pyritään viestimään omia ajatuksia ja mietteitä, tässä tapauksessa keskustelufoorumien keskusteluissa. Siltä osin valotan, kuinka ymmärrys pragmasemantiikasta ja semanttisista puhefunktiomerkityksistä auttavat hahmottamaan kolmen pisteen käyttöä ilmiönä ja vuorovaikutuksen kannalta merkittävänä tekijänä.

Tutkimukseni pohjalla on käsitys kielestä merkkijärjestelmänä, jolla pystytään rakentamaan todellisuuksia. Käytän tutkielmassani tätä Bergerin ja Luckmannin (1967: 88–93) sosiaalisesti konstruktionismiksi kutsuttua ajatusta, jonka mukaan yleisesti kielen, erityisesti siis myös kolmen pisteen, käyttö luo todellisuutta. Keskustelupalstan näkökulmasta todellisuuden luominen voidaan tulkita keskustelu- ja vuorovaikutussuhteen rakentamiseksi muiden kommentoijien kanssa. Kielenkäytön perusulottuvuus on siis siinä mielessä pragmaattinen eli sillä on merkitystä ihmisten välisessä kommunikaatiossa.

Siinä mielessä tutkimukseni taustalla voidaan nähdä olevan niin ikään Malinowskin (1923: 307) käsitys ilmaisun ja kontekstin suhteesta: kielellinen ilmaus saa merkityksensä aina tilannekontekstissa. Larjavaara (2007: 23) käyttää kyseisestä ilmiöstä osuvasti käsitettä käyttömerkitys, jolla hän viittaa merkin tai ilmauksen merkityksen määräytyvän kielenkäyttötilanteen mukaan. Näin ollen kolmelle pisteelle ei ehkä voisikaan asettaa deskriptiivis-normatiivisen kielenhuollon mukaisia vakiintuneita tehtäviä, mistä kumpuaa ennako-oletukseni siitä, että merkitys rakentuu kontekstisidonnaisesti ja vapaammin riippuen kielenkäyttäjistä ja tilannekontekstista. Tämän vuoksi kolmen pisteen käyttöä on mielekästä tutkia juuri käyttö pohjaisesti

kontekstissaan. Tämän vuoksi tutkimukseni tuo myös uutta tietoa jo tunnetusta ilmiöstä.

Tutkielmani teoriapohjan perustan vahvasti pragmasemantiikalle ja erityisesti Larjavaaran esitykselle teoksessa *Pragmasemantiikka* (2007). Otan siis huomioon kielen käyttömerkitykset sekä niiden intentionaalisuuden ja kommunikatiivisen ulottuvuuden, mikä soveltuu erinomaisesti keskustelupalstan tutkimiseen, sillä siellä kommunikaatio rakentuu ainoastaan kielellisten ja typografisten merkkien varaan. Tutkielmassani siis yhdistyy semanttinen kysymys typografisen merkin, kolmen pisteen, merkityksestä sekä pragmaattinen näkökulma, jota edustaa tavoite selvittää, miksi ja miten tutkittavaa merkkiä käytetään. Toisaalta tutkielmassani pistekolmikko nähdään enemmän tai vähemmän tietoisena pragmaattisena valintana, jolla halutaan ilmentää jotakin sävyä kanssakeskustelijoille. Tutkimuksen kannalta relevanttia onkin pohtia, miten kolmen pisteen lisääminen virkkeen loppuun muuttaa viestin merkitystä ja tulkintaa pragmasemanttisesta näkökulmasta, ja tällöin pääkäsitteeni, semanttinen puhefunktiomerkitys, on oiva tapa jäsentää kolmen pisteen viestinnällistä funktionaalisuutta.

Pääasiallisena teoriataustana minulla on J. L. Austinin kehittänyt ja sittemmin muun muassa J. R. Searlen kehittänyt puheaktiteoria (ks. historiasta esim. Saeed 2016: 232–237). Tarkemmin erittelen semanttisia puhefunktiomerkityksiä eli perinteisiä puheaktimerkityksiä. Kyseisessä muodossa käsitettä käyttää Larjavaara (2007: 487, 491–503), ja sillä hän tarkoittaa lausuman tehtävää rakentaa keskusteluosapuolten välistä vuorovaikutusta, kuten esimerkiksi kysyä toiselta tai haastaa muita keskustelijoita. Jossain määrin voitaisiin puhua myös lausuman viestinnällisestä funktiosta tai käyttömerkityksestä. Keskeisimpänä on siis lausuman kyky tehdä jotain, esimerkiksi vaikuttaa viestin vastaanottajan toimintaan tai aiheuttaa mielipahaa. Esimerkiksi direktiivisellä lausumalla *tule tänne!* pyritään saamaan kuulija sanojan luokse. Semanttisten puhefunktiomerkitysten tavoitteen tai tehtävän ohella on tärkeää huomata, että tietyt puhefunktiot realisoituvat kielessä tiettyjen rakenteiden kautta, jolloin lausumien lähiluku sekä pragmasemanttinen tulkinta muodostavat yhdessä pohjan puhefunktiomerkitysten tutkimukselle (Larjavaara 2007: 504).

Puhefunktioita voidaan luokitella usealla eri tavalla perustuen lausuman kielellisen muotoon ja tavoitteeseen. Näistä yksi tunnetuimmista lienee Searlen viisijako toteamuksiin (eksplikatiivi), käskyihin (direktiivi), lupauksiin (komissiivi), tunteiden osoitukseen (eksklamatiivi) ja julistuksiin (deklaratiivi) (ks. jaottelusta esim. Larjavaara 2007: 492; Kuiri 2012: 73–75). Tutkimukseni tavoitteena on jaotella kolmen pisteen käyttöä puhefunktioiden ja niihin liittyvien muiden kielellisten piirteiden perusteella, joskaan luokittelun taustalla en käytä valmiita luokitteluja vaan muodostan luokat ai-neistoni analyysin pohjalta, jolloin semanttiset puhefunktiomerkitykset emergoivat suoremmin tilannekontekstista.

Tutkimukseni kannalta semanttisten puhefunktiomerkitysten käsitteen lähellä ovat erityisesti puheaktien illokuutiot sekä illokutionäärinen voima. Illokuutiolla tarkoitetaan karkeasti ottaen lausuman tarkoitusta, joka voi erota lausuman kielellisestä ulkoasusta (Kuiri 2012: 70; Saeed 2016: 237). Esimerkiksi lausuma *tuolla on McDonald's* ei välttämättä ole pelkkä puhujan havainto, vaan hän voi ilmaista olevansa nälkäinen ja haluavansa syödä. Siinä mielessä illokuution perinteisessä merkityksessä pohjalla on nähdäkseni käsitys lausujan omasta intentiosta. Tätä voi kuitenkin olla haastava selvittää korpuksin kerätystä tekstiaineistosta, joskin aihetta voi spekuloida ja perustella kontekstiin ja kotekstiin peilaten. Tämän vuoksi olen päätenyt käyttämään perinteistä käsitettä hieman laajempaa ja tulkinnallisempaa semanttisen puhefunktiomerkityksen käsitettä. Illokutionäärinen voima taasen nähdään lähes identtisenä semanttisten puhefunktiomerkitysten kanssa: molemmilla viitataan selkeästi kielellisen lausuman tekona, jolla on jonkinlainen tarkoitus (Dresner & Herring 2010). (Larjavaara 2007: 490.) Jollakin tavalla illokutionäärinen voima painottaa kuitenkin puhefunktiomerkityksiin verrattuna vielä enemmän lausuman intentionaalista tasoa ja voimakkuutta (ks. esim. Holmes 1984; Dresner & Herring 2010), minkä takia käytän juuri semanttisen puhefunktiomerkityksen käsitettä. Tästä huolimatta lausuman illokutionäärinen voima ja semanttiset puhefunktiomerkitykset realisoituvat kielessä esimerkiksi syntaktisin ja leksikaalisin keinoin (Vanderveken 1990), minkä vuoksi lausuman semanttisen puhefunktiomerkityksen ja illokutionäärisen voiman tutkimiseen voidaan käyttää huomattavan samankaltaisia keinoja eli tutkittavaa ilmiötä ympäröivien kielen piirteiden tarkastelua, jota käytän kolmen pisteen semanttisten puhefunktiomerkitysten tulkinnan tukena.

3 MENETELMÄ JA AINEISTO

Tässä luvussa käsittelen lyhyesti käyttämäni analyysimetodia eli laadullista sisällönanalyysia. Sen lisäksi esittelen myös korpusaineistoni, Suomi24-keskustelupalstan. Tavoitteenani onkin selittää, kuinka käyttämäni menetelmä soveltuu kolmen pisteen semanttisten puhefunktiomerkitysten analysoimiseen ja miten aineistostani pystytään selvittämään kolmen pisteen käyttöön liittyviä kysymyksiä.

3.1 Laadullinen sisällönanalyysi

Laadullisella sisällönanalyysilla tarkoitetaan kvalitatiivista analyysimetodia, jossa pyritään saamaan kiteytetty näkemys aineiston jostakin tietystä ominaisuudesta, tässä tapauksessa kolmen pisteen semanttisista puhefunktiomerkityksistä. Aineistohavaintojen ja tulkintojen kategorisointiin, analysointiin ja siten myös johtopäätöksiin kolmen pisteen semanttisista puhefunktiomerkityksistä käytän laadullisen sisällönanalyysin tyypillisiä koodausmenetelmiä luokittelua ja tyypittelyä. Luokittelulla viitataan aineiston jakamista erilaisiin luokkiin – tässä tapauksessa tarinointiin, pohdiskeluun ja naljailuun – kun taas tyypittelyllä tarkoitetaan aineiston luokkien tiivistämistä ja kiteyttämistä luokan keskeisten ominaisuuksien perusteella. (Tuomi & Sarajarvi 2002: 105–107.) Kielentutkimuksen näkökulmasta tarkoitan luokittelulla kolmen pisteen semanttisten puhefunktiomerkitysten tulkinnallista jaottelua luokkiin. Luokkien erot konkretisoituvat tyypittelyssä, jolla tarkemmin viitataan eräänlaiseen luonnehdintaan niistä kielellisistä piirteistä, jotka rakentavat kyseisen ryhmän semanttista puhefunktiomerkitystä kolmen pisteen ohella. Tyypittelyn tukena analysoin siis myös kolmea pistettä ympäröivää kotekstia ja sen kielellisiä piirteitä, joiden koen tukevan ja osin selittävän kolmen pisteen semanttisen puhefunktiomerkityksen tulkintaa. Kyseinen menettelytapa on hyvin tyypillinen laadullisessa kielentutkimuksessa, erityisesti

tutkielmani kaltaisessa kielenkäyttöpohjaisessa tutkimuksessa (Luodonpää-Manni, Ojutkangas 2020: 414–415).

Laadullisessa sisällönanalyysissä on myös tutkimuseettisiä haasteita. Tyypittely on luonteeltaan yleistävä ja yksinkertaistava (Tuomi & Sarajärvi 2002; Alasuutari 2012), mitä en kuitenkaan näe ongelmaksi, sillä ensisijaisesti tavoitteeni on hahmottaa kolmen pisteen yleisluontoista semanttista funktionaalisuutta. Tyypittely on siten väline havainnollistamaan ja luomaan kokonaiskuvaa, mistä nämä merkitykset pääosin syntyvät. Yleisesti on toki huomattava, että jaottelussa ja tulkinnassa näkyy myös tutkijan omat kokemukset ja käsitykset aiheesta (Tuomi & Sarajärvi 2002). Tämän haasteen ratkaisemiseksi tyypittelyyn liittyvällä kolmea pistettä ympäröivien kielen piirteiden analyysillä. Sen tarkoituksena on tuoda tarkemmin ilmi, mihin tulkintani perustan tukeutuen yleisemmin tunnettuihin tulkintoihin esimerkiksi verbien semantiikasta (ks. esim. VISK § 445) tai kielen affektiivisistä aineksista (ks. esim. VISK § 1707). Kielen piirteiden analyysi tukee siis tutkielmani reliabiliteettia ja toisaalta myös tulkinnallista läpinäkyvyyttä.

3.2 Suomi24-korpus ja aineistonkeruu

Tutkimukseni aineistonkeruussa hyödynnän korpuksia, jotka lähtökohdiltaan soveltuvat mainiosti internetlingvistiseen tutkimukseen. Korpuksella tarkoitetaan laajaa jäsennellyä tekstimassaa eli tutkimukseni valossa Suomi24-keskustelupalstan keskusteluita (Tyrkkö & Taavitsainen 2012: 309). Korpuksilla saadaankin valtavan suuri ja kontekstissaan kattava edustus eritasoisista kielenkäytön ilmiöistä, minkä vuoksi korpuslingvistiikalla on paljon annettavaa internetkielitetieteessä (Rosenbach 2007: 167). Erityisesti tiettyyn alustaan keskittyvillä erikoiskorpuksilla on mahdollista kartoittaa tehokkaasti tietyn kielellisen ilmiön laatua tai määrää erikoiskorpuksen tekstilajin, kontekstin, käyttäjäryhmän tai muun rajausperusteen puitteissa (Bickel 2006: 81–82; Tyrkkö & Taavitsainen 2012: 314–315; Nevalainen & Rissanen 2012: 320; Heikkinen, Lounela & Voutilainen 2012). Tutkimukseni kohdalla tämä tarkoittaa sitä, että Suomi24-erikoiskorpuksen tutkiminen antaa vastauksen kolmen pisteen käytöstä kyseisellä keskustelupalstalla, eikä kuvaus ole suoraan siirrettävissä yleisempään kontekstiin, vaikka tutkimustani ja erityisesti sen menetelmiä voitaneen soveltaa myös kolmen pisteen käytön ja jonkin toisen tekstilajin tutkimuksessa.

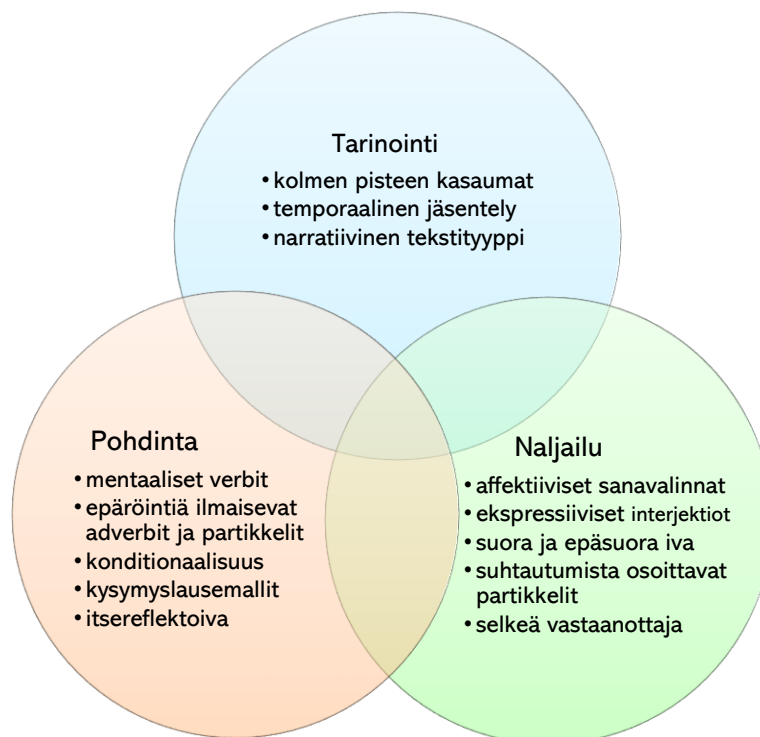
Tutkimukseni aineisto on peräisin Kielipankin ylläpitämästä erikoiskorpuksesta, Suomi24-korpuksesta, josta löytyy kyseisen foorumin keskustelut vuodesta 2001 eteenpäin. Tällä hetkellä tuorein aineisto on vuodelta 2017. (Borin, Forsberg & Roxendahl 2012; Aller Media Oy 2019.) Suomi24-keskustelufoorumi on kaikille avoin, teemoiteltu ja anonyymi keskustelupalsta, joka mahdollistaa julkisen keskustelun ja

mielipiteiden vaihdon verkkovälitteisesti (Suomi24-foorumi s.v. säännöt). Korpukset ovat vapaassa käytössä ja niihin tuotetut tekstit ovat kaikille avoimia sekä anonymisoituja, minkä vuoksi aineiston käyttämisestä ei nouse ilmeisiä eettisiä ongelmia. Keskustelu on foorumilla siis kovin vapaata ja osin epämuodollistakin, mikä luo otollisen maaperän kielentutkimukselle erityisesti siksi, koska tekstiä ei ole tuotettu tutkimustarkoitukseen vaan kirjoittajan omista lähtökohdista aidossa kielenkäyttötilanteessa, mikä on relevantti näkökulma kolmen pisteen todellisen käytön tutkimukseen. (Lagus, Pantzar, Ruckenstein & Ylisiurua 2016: 9–10, 40.)

Tutkimukseni rajattu aineisto on korpuksen ajalta 1.1.–31.12.2017, ja se on löydetty Korp-käyttöliittymän yksinkertaisella haulla. Hakusanana käytin merkkijonoa "...", jolloin sain yhteensä 433 601 osumaa, jotka esitettiin KWIC-konkordansseina eli noin virkkeen mittaisina katkelmina, joissa kolme pistettä esiintyy joko virkkeen tai sitä vastaavan kokonaisuuden alussa, keskellä tai lopussa. Näistä osumista poimin manuaalisesti 200 konkordanssia tarkempaan analyysiin vahvan saturaation perusteella siten, että kahden konkordanssin välissä oli aina 1000 konkordanssia varmistakseni osumien olevan eri keskusteluista ja todennäköisemmin eri keskustelijoilta taatakseni aineiston monipuolisuuden. Näistä osumista seuloin pois useamman kuin kolmen pisteen merkkijonot sekä semanttiselta puhefunktiomerkitykseltään merkityksettömät osumat. Merkityksettömiksi osumiksi luin selkeästi määriteltävissä olevan norminmukaisen tekstuaalisen käytön, kuten luetteloiden jatkuvuuden osoittamisen kolmella pisteellä, ellei sillä ollut tulkintani mukaan keskustelun vuorovaikutusta rakentavaa funktiota. Lopulta sain tutkittavaksi aineistokseni 140 konkordanssia, joita pystyin erittelemään konteksteineen eli viestiyhteyksissä, jolloin viestinnällisen funktionaalisuuden tulkitseminen on huomattavasti helpompaa.

4 KOLMEN PISTEEN KÄYTÖN ANALYYSI

Tässä osiossa määrittelen, mitä tarkoitan kolmen pisteen semanttisilla puhefunktioimerkityksillä tarinointi, pohdinta ja naljailu. Tiivistetysti tarinoinnilla viitataan kolmen pisteen käyttöön tarinan jäsentämiseksi, pohdinnalla kolmen pisteen synnyttävää sävyä refleктоivasta tekstistä ja naljailulla puolestaan kirjoittajan epäasialliseen ja toista keskustelijaa loukkaavaan tai muunlaista ilmiötä kritisoivaan kielenkäyttöön. Tärkeimmät tulokseni olen koonnut Kuvioon 1, jossa luokkien sisälle olen tyypitellyt keskeisimmät kielelliset piirteet, jotka havainnollistavat kyseisen semanttisen puhefunktioimerkityksen olemusta.

Kuvio 1. Kolmen pisteen semanttiset puhefunktioimerkitykset tyypillisine piirteineen.

Kuvioon 1 olen hahmotellut kunkin luokan tyypilliset kielelliset piirteet, joskaan kuvaus ei ole aukoton tai absoluuttinen, mikä juontuu siitä, että luokat ovat osaltaan risteäviä. Toisin sanottuna joskus naljailu tai pohdinta voi olla hyvinkin tarinallista tai pohdinta saattaa olla hyvinkin hyökkäävää ja epäkohteliasta esimerkiksi toista käyttäjää kohtaan. Analyysissäni olen kuitenkin pääosin keskittynyt luomaan yleistyksiä näistä luokista, minkä vuoksi en ole eritellyt tarkemmin edellä mainitun kaltaisia kahta tai useampaa semanttista puhefunktiomerkitystä yhdisteleviä kolmen pisteen käyttötapoja.

4.1 Tarinointi

Yksi kolmesta keskeisestä kolmen pisteen käyttötavasta on tarinointi. Tarinoinnilla tarkoitan kolmen pisteen käyttöä narratiivishenkisessä kokonaisuudessa, jossa kolmea pistettä käytetään konkreettisen tarinan jäsentämiseen tai jopa pohtivan ja fragmentaarisen ajatusproessin ilmentämiseen. Näin ollen käytän tukena erityisesti Koiviston (2013) esitystä kolmesta pisteestä kaunokirjallisessa dialogissa sekä Werlichin (1983) kuvausta narratiivisesta tekstityypistä. Molemmat lähteet tukevat tulkintojani kolmesta pisteestä tarinoinnin ilmentäjänä ja keinona, mistä muodostuukin kolmen pisteen ja tarinoinnin tyyppiesimerkki: yleisesti tarinoivassa funktiossa kolmea pistettä käytetään runsaasti puhuttua kieltä mukailien, minkä lisäksi kertomuksia jäsenetään temporaalisesti narratiiviselle tekstityypille oletetulla tavalla. Semanttisena puhefunktiomerkityksenä tarinointi kuvastaa toisille jakamista ja usein omasta elämästä kertomista, mikä on sosiaaliselle medialle jokseenkin luonteenomaista (Crystal 2011).

Erityisesti tarinoinnille on tyypillistä kolmen pisteen runsas käyttö. Tarinointiaineistossani jokaisessa pidemmässä viestissä kolmea pistettä käytetään poikkeuksetta enemmän kuin yhden kerran, mikä ei ole niin tyypillistä muille semanttisille puhefunktiomerkitysluokille. Kolmen pisteen runsas käyttö näkyy erinomaisesti seuraavassa esimerkissä (1):

1) *Kivoja merkkipäiviä ...aina silloin tällöin tulee vikaistua....Tuo herkku joka tänään on päivän teema...on hyvää....kuten kuvailit on erilaista ...eri muodossa....leivän päällä just.....maadamia....sekin on namia..*

Kaunokirjallisuudessa Koivisto (2013: 160) on tulkinnut kolmen pisteen kasaumien, eli runsaan käytön, kuvastavan puhutun kielen prosessimaisuutta ja prosodisia piirteitä, erityisesti taukoja ja fragmentaarisuutta, jotka osoittavat puheen jaksotusta (VISK määritelmät s.v. prosodia). Ääneen puhutun ajatuksen kaltaista fragmentaarisuutta korostavat kolmen pisteen osalla erityisesti vaillinaiset ja lyhyet lausekemaaiset

jaksot, kuten ...*eri muodoissa*... (VISK § 1020). Kolmen pisteen käyttö siis ikään kuin luo illuusion puhutusta kielestä taukoineen, ja esimerkissä (1) kolmen pisteen käyttö luo muille keskustelijoille vaikutelman haaveilusta ja unelmoinnista, jonka kohteena on juusto. Narratiivisen haaveilun ja unelmoinnin semanttinen puhefunktioimerkitys korostuu myös sanatasolla erityisesti seksuaalissävytteisissä fantasioinneissa (2), joissa näkyy selkeästi, kuinka keskustelufoorumilla kielennetään omia haluja ja jaetaan niitä muille sivuston käyttäjille, jolloin leksikaalisissa valinnoissa korostuvat seksuaalisesti motivoituneet verbit ja substantiivit, kuten *panettaa* ja *pillu*:

2) – – nyt on kunnon meno päällä...*märkää pillua*...työnnä...sisääni pohjaan asti...*panettaa*...ihan vietävästi...nyt *runkkaan*...*hitto*..kun *panettaa*...*panettaa*....

Werlichin (1983: 55–64) tekstityyppiteorian mukaan narratiiviseen tekstityyppiin kuuluu olennaisesti toiminnalliset imperfektimuotoiset verbit, toimijakeskeisyys, temporaalinen jäsentely ja yleinen havaintojen suhteuttaminen aikaan. Nämä elementit konkretisoituvat ja kiteytyvät erityisesti seuraavissa esimerkeissä (3) ja (4)

3) Joo kaikki *alkoi* kiusaamisesta koulussa... *Haukuttiin* läskiksi ja lutkaksi yms. – –

4) *Kerran luotin* liikaa plotteriin ja zoomatessa varmaan jotkut kivet *katosi* ...ja ja kevyellä vauhdilla *kolahti* köli kiviin ...*samalla sekunnilla irroitin* otteeni pinnasta...*ajattelin* että jos peräsin *osuu* kiveen,niin se *muovautuu* paremmin ottamaan mekaanisen kuormituksen vastaan...*onneksi ei osunut!*

Kolmen pisteen funktiona näissä esimerkeissä voi nähdä tekstuaalisen jaksottelun, mikä osaltaan jäsentää tarinan aikasuhteita ja siirtymiä. Esimerkissä (3) ensimmäinen virke ikään kuin taustoittaa tilanteen, jonka jälkeen kolme pistettä siirtää havainnoinnin kiintopisteen siihen, mitä on tapahtunut, kun taas esimerkissä (4) kolme pistettä osoittaa selkeämmin aikajärjestyttä. Molemmissa esimerkeissä kerronnassa näkyvät dynaamiset verbit (VISK § 445), kuten *haukuttiin*, *kolahti* ja *osua*, jotka ilmaisevat kertomuksen konkreettisia tapahtumia. Tämän lisäksi molemmissa esimerkeissä tuodaan esille aikarakenteita esimerkiksi temporaalisilla merkitsimillä *kerran* ja *samalla sekunnilla* (VISK § 980) sekä kertomuksille tyypillisillä imperfektimuotoisilla verbeillä (VISK § 1531). Kolmannekseen erityisesti esimerkissä (4) tarina alkaa minä-subjektilla, jota kuljetetaan mukana tarinan läpi. Kokonaisuudessaan tarinointiluokan aineistosta kumpuaa narratiiviselle tekstityypille olennaisia piirteitä kolmen pisteen ohella, minkä vuoksi ne voidaan laskea osaksi kolmen pisteen tarinallisuusfunktioita.

Kokonaisuudessaan kolmen pisteen käyttö tarinointiin saa prototyypisimmillään hyvin paljon narratiivisen tekstityypin ja kirjallisuudellisen kertomuksen piirteitä. Kolmen pisteen semanttinen puhefunktioimerkitys onkin luoda yhtenäinen kertomus jaettavaksi muille keskustelupalstan käyttäjille. On kuitenkin huomattava, kuinka kolmen pisteen deskriptiivis-normatiivisessa kielenhuollossa (Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas s.v. kolme pistettä) esille nostettu vihjaileva ja tunnelmoiva sävy

voi viitata juuri tähän semanttiseen puhefunktiomerkitykseen. Erityisesti fantasioinnin kohdalla tarkoitus lienee luoda tunnelmaa ja kiihottaa muita käyttäjiä omalla eroottisella tarinalla, mikä muistuttaa melko paljon deskriptiivis-normatiivisen kielihuollon käsitystä kolmesta pisteestä tunnelmaa luovana välimerkkinä.

4.2 Pohdiskelu

Toinen semanttinen puhefunktiomerkitys, johon kolme pistettä kiinteästi liittyy, on erilaiset pohdiskelut ja siten myös epävarmuuden ja arvelun ilmaiseminen muille keskustelijoille. Osaltaan tulos ei ole yllättävä, sillä Suomi24-keskustelufoorumien keskusteluista suosituimmat ja yleisimmät liittyvät uskontoon ja rakkauteen, jotka aiheina nojaavat reflektioon ja yhteisölliseen pohdiskeluun (Lagus, Pantzar, Ruckenstein & Ylisiurua 2016: 33–34). Aiemmassa tutkimuksessa (Darics 2010; Mak 2014) on havaittu kolmen pisteen tuovan ilmi sen, että viestin kirjoittaja pohtii tai on muulla tavoin epävarma. Tätä tulkintaa tukevat myös havaintoni Suomi24-foorumien kolmen pisteen käytöstä. Kolmen pisteen ohella pohdiskelu muodostuu mentaalisten verbien sekä yleisten lieventimien avulla. Tämän lisäksi lausetasolla korostuvat sekä jos-sivulauseet että kysyvien lauseiden mallit.

Pohdintaa korostetaan useilla leksikaalisilla valinnoilla, kuten mentaalisisilla verbeillä, erilaisilla adverbeillä ja suhtautumista osoittavilla partikkeleilla. Aineiston kolme pistettä lähellä ilmestyvistä verbeistä korostuvat mentaaliset verbit (VISK § 445), joilla tarkoitetaan ihmisen ajatusprosesseihin liittyviä verbejä, jotka saavat useimmiten tajunnallisen osallistujan, subjektin, ja tässä tapauksessa useimmiten kirjoittajan tai nollapersoonan, jolla viitataan yleiseen ihmettelyyn (VISK § 1348). Kyseistä ilmiötä valaisevat esimerkit (5) ja (6):

5) Mutta kyseessä on kuitenkin käsikirjoituskilpailu jossa synopsis on vain täydentävä dokumentti, *todennäköisesti* haluavat sen vain helpottamaan luku-urakkaa mutta *vaikea kuvitella* sen puuttumisen estävän osallistumisen... Itse käsikirjoitus on *kuitenkin* se varsinainen teos.

6) *Ajatuskin* niitten lemmiskelystä saa kyllä ruokahalut menemään...

Esimerkissä (5) kirjoittajan aito pohdiskelu konkretisoituu *kuvitella*-verbin myötä. Mentaalista prosessimaisuutta ilmaistaan muillakin keinoilla kuin verbeillä, esimerkiksi viittaamalla suoraan omiin pohdiskeluihin *ajatus*-sanalla, kuten esimerkissä (6). Pohdiskelua tukevat niin ikään erinäiset adverbit, kuten tässä esimerkissä *todennäköisesti*, sekä synopsisen ja käsikirjoituksen konsessiivista suhdetta ilmentävä adverbi *kuitenkin*. Adverbeillä sekä partikkeleilla on yleisesti lausuman illokutionääristä voimaa muokkaava kyky, ja monesti niitä käytetään lausuman sisällön lieventämiseen

eli myös epävarmuuden osoittamiseen (Holmes 1984). Aineistossa esiintyviä lieventäviä kielenaineiksia ovat esimerkiksi modaaliset partikkelit, kuten *varmaa(n)*, *toki* ja *kyllä* (VISK § 1601) sekä kliittinen sävypartikkeli *-hAn* (VISK § 830). Yleisesti ottaen leksikaalisista keinoista ja varsinkin semanttisia puhefunktiomerkityksiä muokkaavista partikkeleista ja adverbistä on haastavaa muodostaa yhtenäistä luettelmaa, sillä kyseiset sanavalinnat saavat merkityksensä vahvasti kontekstista, mikä tekee tulkinnan ja merkityksen analyysin haastavaksi erityisesti lyhyissä viesteissä. Näistä valinnoista näkee kuitenkin sen, että sanatasolla pyritään ilmaisemaan sekä epävarmuutta että pohdiskelua mentaalisenä tai kognitiivisena prosessina kolmen pisteen yhteydessä.

Toisekseen kolmen pisteen yhteydessä käytetään erilaisia kyseenalaistavia tai avoimesti pohdiskelevia lausemalleja, kuten konditionaalista suhdetta ilmaisevia lauseita sekä erilaisia kysymyslausemalleja. Konditionaalilla suhteella tarkoitetaan VISK:n (määritelmät s.v. konditionaalinen suhde) mukaan sellaista lauseparia, jossa toisessa esitetään ehto ja toisessa ehdosta seuraavan asiantilan mahdollinen toteutuminen. Tyypillinen esimerkki kyseisestä rakenteesta on *jos*-konjunktion sisältävä lause, kuten esimerkeissä (7):

7) *Jos* sovittelu päättyy aina pitkävihaisen ehdoilla *niin toki* se on silloin väärin...

Tässä esimerkissä *jos*-lauseessa esitetään jonkinlainen ehto tai hypoteettinen tilanne, jonka toteutuminen vaikuttaa kirjoittajan moraaliseen tulkintaan asiasta. Puheenaihe, parisuhteessa riitely, jo itsessään nojaa eettiseen pohdiskeluun, minkä vuoksi kommentin ja kolmen pisteen tuoma pohtivuus tulee hyvin esille tässä esimerkissä. On myös huomattava, että kyseinen pitkäkö kommentti päättyy yllä olevaan virkkeeseen, jolloin kolme pistettä lopettaa viestin, mikä voisi aiempaan tutkimukseen (Mak 2014) liittyen viitata puheenvuoron siirtämiseen toiselle keskustelijalle. Toisin sanottuna kolmen pisteen voisi nähdä myös siirtävän ja kannustavan toisia keskustelijoita vastaamaan ja pohtimaan kyseistä aihetta kirjoittajan kanssaan, jolloin semanttisena puhefunktiona pohdinta ei liity välttämättä vain omien henkilökohtaisten ajatusten reflektioon, vaan niille halutaan myös toisen, jonkun ulkopuolisen, näkemys, vaikka yleistäen pohdiskelu on luonteeltaan itsereflektoivaa.

Konditionaalisuuteen liittyy myös usein moduksena konditionaali, jolla ilmaistaan suunniteltua, ennustettua tai kuviteltua asiantilaa (VISK määritelmät s.v. konditionaali). Aineistossani korostuvat erityisesti suunnitteluun ja kuviteltuun asiantilaan liittyvät ulostulot, kuten esimerkeissä (8) ja (9):

8) Kaularankani on täysin suoristunut, eli siitä puuttuu se sellainen "notko" kun siinä *pitäisi* olla...

9) *Tekisi mieli kysyä* niiltä päättäjien asemassa olevilta, että *tietääkö* ne esimerkiksi mitä ne omalla "rasismin vastustamisella" ovat samalla hyväksymässä ja puolustamassa...?

Esimerkissä (8) kirjoittaja esittää oletuksensa mukaisen eli eräällä tavalla kuvitteellisen tilanteen kaularankansa anatomisesta olemuksesta, kun taas esimerkissä (9) korostuu kirjoittajan oma hypoteettinen aikomus kysyä häntä askarruttavasta asiasta päättäjiltä. Kyseisillä keinoilla on siis mahdollista ilmaista, kuinka kirjoittaja on pohjennut viestissään käsittelemäänsä aihetta, mikä vahvistaa tulkintaani kolmen pisteen liittymisestä erinäisiin pohdiskelua ja osaltaan myös ihmettelyä ilmaiseviin tarkoituksiin.

Kysyvistä lauserakenteista korostuvat erityisesti epäsuorat kysymyslauseet, joskin myös suoria kysymyksiä esiintyy aineistossa. Näitä rakenteita kuvastavat aiemmin esitetty esimerkki (9) sekä esimerkki (10):

10) Ensinnäkin peili. Oma suhteesi vanhempiisi. *Kuinka* paljon heijastat heidän kasvatusmalleja lapsesi ... olemme vanhempimme tuotteita ...

Modaalisen lausetyyppinä aidon kysymyksen tehtävä on usein hakea vastausta jonkinlaiseen kysyjää mietityttävään aiheeseen, mikä ilmenee usein myös epäsuorissa kysymyslauseissa, jos kyseisen lauseen yhteydessä ilmenevässä toisessa lauseessa ilmaistaan tarve vastaukselle (VISK § 1703–1704). Tämä näkyy esimerkissä (9), jossa päälauseessa ilmaistaan kysymisen tarve ja halu haastaa päättäjät vastaamaan, mitä korostaa erityisesti lopun kysymysmerkki, jolloin kolmen pisteen ja kysymysmerkin yhdistelmä on omiaan luomaan hämmennyneen ja pohdiskelevan sävyn (Mak 2014: 32). Vastaavalla tavalla esimerkin (10) avoimella kysymyksellä *Kuinka paljon heijastat heidän kasvatusmalleja lapsesi ...* pyritään herättämään muissa ihmisissä tarve pohtia tätä asiaa. Siltä osin kysymys muistuttaa retorista kysymystä (ks. VISK § 1705–1706), johon kirjoittaja ei odota suoraa vastausta keskustelufoorumille vaan pikemminkin olettaa toisten keskustelijoiden miettivän aihetta tahollaan. Näin ollen kolme pistettä osoittaa sekä kirjoittajan omaa pohdiskelua että rakentaa pohtivaa keskustelua muiden keskustelijoiden kanssa.

Kokoavasti voisikin siis todeta, että kolme pistettä liitetään monin eri tavoin pohtivan kommentin yhteyteen monin erilaisin kielellisin keinoin. Näistä merkittävimpiä ovat modaalisuutta ja suhtautumista ilmaisevat adverbiset ja partikkelit sekä kysyvien ja konditionaalisten lauseiden prototyyppiset konventiot. Mikäli pohtivaa käyttöä vertaa deskriptiivis-normatiivisen kielenhuollon (Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas s.v. kolme pistettä) näkemyksiin kolmesta pisteestä, voi nähdä yhteyden avoimeksi jättämisen ja pohtivan tyylin välillä: jossain määrin pohtija jättää asian avoimeksi ja kommentoitavaksi muille keskustelijoille, mikä synnyttää pohdiskelevan vaikutelman. Tästä huolimatta pohdintaa esiintyy myös reflektionomaisesti kohdistuen kirjoittajan omiin ajatuksiin, jolloin kolme pistettä voisi luonnehtia tekstiä sävyttäväksi välimerkiksi.

4.3 Naljailu

Deskriptiivis-normatiivisessa kielenhuollossa nostetaan esille, kuinka kolmen pisteen tehtävä voi olla vihjailevan sävyn luominen (Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas s.v. kolme pistettä). Kyseinen tulkinta on hyvin yleisluonteinen, ja aineistossani kyseisen tehtävään liittyy hyvin usein jonkinasteista naljailua, jolla tarkoitan muiden keskustelijoiden, jonkun muun inhimillisen toimijan tai abstraktimman ilmiön kustannuksella tapahtuvaa epäkohteliasta ja negatiivissävytteistä sanailua, jonka tarkoituksena on kritisoida naljailun kohdetta tai kyseenalaistaa kohteen toimintatapoja. Nimesin kyseisen semanttisen puhefunktiomerkityksen juuri naljailuksi, koska koen, että se kuvaa erityisen hyvin tämän luokan monipuolista negatiivista virittyneisyyttä. Tiivistetysti voisikin todeta, että pistettä käytetään epäsuoraan piikittelyyn. Tällöin naljailu semanttisena puhefunktiomerkityksenä rakentaa Suomi24-keskustelufoorumilla anonyymille internetkeskustelulle tyypillisiä kriittisiä ja jopa tunteita kuumentavia verkkokeskusteluja. Osaltaan siis kolme pistettä on mukana perinteisten gricelaisten keskustelun periaatteiden tavan maksiimin rikkomisessa, minkä Crystal (2011: 70) näkee internetin kielenkäytölle tyypillisenä ilmiönä.

Useimmiten naljailuun liittyy voimakkaasti latautuneita tunteita, koska kirjoittajalla itsellään on todennäköisesti vahva näkemys keskusteltavasta aiheesta. Tunteiden purkautuminen näkyy erinäisissä affektiivisissa ilmaisuissa, kuten voimasaanoissa, interjektioissa sekä kolmen pisteen sekä huuto- ja kysymysmerkkien ylenpalttisessa käytössä. Kyseisiä piirteitä valottavat esimerkit (11), (12) ja (13):

11) Niin niin, mutta valkoiset saa siitä helpommin ihosyövän... kuinka *sairas* täytyy olla että haluaa aiheuttaa toiselle ihosyövän? *Stanan suvakit...*

12) Kaikkia se jumala leivässä pitääkin ... *huoh*.

13) Non nih, eikös oteta taas sivuston tärkein asia ja aihe "työn alle"...
Hah hah haaa!!!...

Esimerkin (11) voimasanallinen lauseke *stanan suvakit* ilmaisee kirjoittajan tyytymättömyyttä *suvakkeja* kohtaan. Sana *suvakki* on pejoratiivinen ja halventava ilmaus ihmisestä, jonka kanta maahanmuuttoon ja pakolaisiin on myönteinen (KS s.v. suvakki), mikä tukee voimasanan sisältävän genetiivimääritteisen lausekkeen negatiivista tulkintaa (VISK § 1726). Kyseinen lausuma voidaan siis nähdä negatiivisesti latautuneena tunteenpurkauksena. Esimerkeissä (12) ja (13) puolestaan kirjoittajan tunnetila tulee esiin interjektioiden *huoh* ja *hah hah haaa*. Aineistoni interjektiot eli huudahduspartikkelit ovat yleisesti ekspressiivisiä eli ne ilmaiset tunne- ja mielentiloja (VISK § 856). Näin ollen ilmaisevat kirjoittajan reaktiota esitettyyn tilanteeseen tai viittaavat puhujan omiin tunteisiin. Tässä tapauksessa interjektio *huoh* viittaa

kyllästymiseen, mikä tukee kirjoittajan tympääntymistä toisten keskustelijoiden tyhmyyteen, mikä selviää viestikontekstista. Interjektiona nauru puolestaan kuvastaa epäuskoa ja kirjoittajan huvittuneisuutta aiheen asialliseen käsittelyyn, mikä tekee ilmaisusta muiden keskustelijoiden keskustelukykyä halventavan. Lopun välimerkkiklusteri !!!... lisää entisestään lausuman voimakkuutta huutomerkkien kuvatessa huutoa tai tässä tapauksessa huutonaaurua. Kokoavasti voikin todeta, että kolme pistettä jättävät viestin avoimeksi ja vihjailevaksi, ja edellä mainittujen affektiivisten kielen piirteiden avulla muiden keskustelijoiden on helppo nähdä, mitä mieltä kirjoittaja oikeasti on.

Kolmen pisteen avulla naljaileminen on usein epäsuoraa, minkä vuoksi kyseiseen semanttiseen puhefunktioimerkitykseen liittyy olennaisesti piiloiva eli ironia. Rahtun (2000) mukaan ironian tulkinnassa on kyse asian kannalta aluksi inkoherentin lukukokemuksen tulkitsemisesta mielekkääksi, jolloin lukijan on tulkittava viestiä suhteessa taustaoletuksiin sekä tekstikontekstiin, joiden avulla lukijan on mahdollista tulkita viestin todellinen merkitys. Kolme pistettä antaa muille keskustelijoille tässä suhteessa merkin siitä, kuinka merkitys on tulkittava esitettyä asiaa vastoin, ja usein tämä pinnan alla kytevä merkitys on naljaileva ja negatiivinen, kuten esimerkiksi esimerkissä (14):

14) Sangen rasistista suomalaiselta jättää menemättä "jonnekin syrjäisempään paikkaan matun kanssa keskustelemaan"...

Kyseisessä esimerkissä kirjoittaja yrittää puolustaa kielteistä näkemystään maahanmuuttajista ironisella liioittelulla. Aluksi näyttää siltä, että kirjoittaja kokee rasistiseksi sen, että suomalaiset eivät mene syrjäisempään paikkaan keskustelemaan maahanmuuttajien kanssa, mutta lainausmerkkien, kolmen pisteen, maahanmuuttovastaisen keskustelukontekstin sekä näistä syntyvän inkoherentin kielen aineksen tulkinnan avulla lukija pystyy päättelemään, että lainausmerkkien sisällöllä tarkoitetaan eufemistisesti raiskausta, jonka väliin jättäminen olisi kirjoittajan mukaan sangen rasistista. Kyseinen yleistävä ja liioitteleva esimerkki on siis tulkittava päinvastaisesti kriitikiksi maahanmuuttajia ja maahanmuuttomyönteisiä keskustelijoita kohtaan. Tällä tavoin epäsuoralla ivalla sekä merkitysten vastakohtaisuudella peilattuna kulttuuriin ja yhteiskunnallisiin taustaoletuksiin luodaan viestiketjuun naljaileva ilmapiiri.

Suhtautumista keskusteltavaan aiheeseen osoitetaan usein hyvinkin monella tavalla, joitse syntyy myös usein kovin negatiivinen ilmapiiri, mikä juontuu kolmesta pisteestä sekä sen ympärille keräytyvästä naljailevasta semanttista puhefunktioimerkitystä tukevista kielen piirteistä. Suhtautumisen osoittamisessa on keskeistä erinäiset sävyartikkelit ja sekä sävyä ilmaisevat kliitit ja adverbit (VISK § 667, 821), kuten esimerkeissä (15), (16) ja (17)

15) *Et taida kyetä* näkemään kokonaistilannetta yhtään? *Ihan* nimittäin talouden perusasioita...*ihan* lukiotason asioita...

16) Arvotonta *paskaa* se ohjelma on. Mutta niin on ohjelman katsojatkin, käsikirjoittajista nyt puhumattakaan. Mitähän jännää ja kivaa pelikaanin leukapussista seuraavaan huutokauppaan löytyy... *varmaankin ainakin* kuparipannu ja puukko... ja rengille jotain suojatyökeskustasoista askarrettavaa...

17) *Eikös* noita *persjalkaisia* ole Suomi pullollaan...

Ensimmäisessä esimerkissä kirjoittaja käyttää toista keskustelijaa vähättelevässä merkityksessä adverbia *ihan*. Toisessa esimerkissä puolestaan käytetään sekä ironisesti arvelevaa adverbia *varmaankin* sekä retoriselle kysymykselle tyypillistä sävykliittiä *-hAn* (VISK § 1705). Kolmas esimerkki edustaa taasen *-s*-kliitin käyttöä retorisessa kysymyksessä (VISK § 1705), joka ei pääty kysymysmerkkiin vaan kolmeen pisteeseen, mikä korostaa kolmen pisteen painoarvoa ironisen ja naljailevan arvion osana. Nämä esimerkit edustavat hyvin kolmen pisteen sekä muiden sävyttävien kielen keinojen luomaa naljailun merkitysaaria, koska ne ilmentävät suhtautumista toisiin keskustelijoihin, mikä on pragmaattisen kohteliaisuuden tutkimuksessa kasvotyön ytimessä (ks. kasvoista ja kasvotyöstä Goffman 1967; Brown & Levinson 1987). Teorian pääperiaatteena on se, että tavallisesti vuorovaikutuksessa pyritään säilyttämään omat sekä muiden keskustelijoiden kasvot eli eräänlainen sosiaalinen status, joskin eripuraa lietsovassa naljailevassa internetkeskustelussa kasvojen uhkaaminen on tyypillinen keskustelustrategia (Crystal 2011). Tämän vuoksi muun muassa vähättely *ihan*-adverbin avulla pyrkii vahingoittamaan keskustelukumppanin kasvoja, mikä synnyttää myös kolmen pisteen ympärille negatiivisen leiman ja tukee naljailun semanttista puhefunktioimerkitystä kolmen pisteen yhteydessä.

Niin ikään toisten keskustelijoiden kasvoja pyritään uhkaamaan erilaisilla jopa aggressiivisilla keinoilla, joista keskeisimpänä on toisen keskustelijan nimittely ja solvaaminen, joilla pyritään kohdentamaan viesti toiselle keskustelijalle. Tätä tuetaan myös osoittamalla viesti suoraan toiselle käyttäen yksikön toista persoonaa ja suoria kysymyksiä. Prototyyppejä esimerkkejä tällaisesta kolmen pisteen naljailukäytöstä ovat seuraavat esimerkit (18) ja (19)

18) *Väitätkö* ettei rukoilusi sen puolesta auta...?

No, ota pakkopaitaisi pois että voisit taputtaa. *Tapitat pallit nenälläsi* tätä Uskonnot ja uskomukset-palstaa muutenkin 25/8, koska *olet* yksinäinen *Luterilainen lutka*.

19) tulee kun ei tee mitään... *maksa* itse elämäs niin masennus loppuu heti... *äläkä perkele loisi* toisten, työtätekevien ihmisten rahoilla...

Kyseiset esimerkit ovat varsin voimakkaita ja hyökkäviä, minkä vuoksi kolme pistettä toimii jopa jonkinlaisena lieventävänä tekijänä. Erityisen hyökkävään näistä esimerkeistä sekä monin osin koko naljailuaineistosta tekee epäasiallinen kielenkäyttö, kuten henkilökohtainen nimittely muun muassa *yksinäiseksi luterilaiseksi lutkaksi*.

Toisekseen käsky muodot, kuten *äläkä perkele loisi*, sekä muunlainen verbien yksikön toisen persoonan käyttö kohdentaa kirjoittajan sanoman tarkasti toiselle keskustelijalle, jolloin vuorovaikutuksesta syntyy perin negatiivinen kuva. Kuitenkin kolme pistettä jollakin tavalla tauottavana välimerkinä luo katkelmallisuutta kirjoitukseen. Tämän puolestaan voi tulkita kiivaan keskustelun sijaan jonkinlaiseksi kyräilyksi, mikä ei kylläkään poista kolmen pisteen ympärillä olevaa negatiivista keskusteluyhteyttä luovaa semanttista prosodiaa.

Tämän luokan kuvaaminen on melko haastavaa, sillä kokonaiskuvassa negatiivista keskusteluyhteyttä ja naljailua kuvataan aineistossani lukuisin eri keinoin, minkä vuoksi yleistäminen ja suurien linjojen etsiminen on haastavaa. Tärkeimpänä kuitenkin näen erilaiset affektiiviset sekä toisiin keskustelijoihin suhtautumista osoittavat kielen rakenteet kolmen pisteen ohella. Nämä keinot rakentavat erityisesti keskustelijoiden välille kinaa, jolloin kolme pistettä ikään kuin provosoi muita vastaamaan ja ottamaan kantaa kirjoittajan esittämiin väitteisiin. Keskustelu on luonteeltaan hyvin affektiivista, minkä vuoksi tunteet kuohuvat ja solvauksen kohteeksi, esimerkiksi nimittelyn kautta, joutuvat muun muassa keskustelijat ja poliitikot. Havaintojani vastoin vastaavaa semanttista puhefunktiomerkitystä ei ole noussut esille muissa tutkimuksissa, vaikkakin naljailun voi nähdä osaltaan myös vihjailevana kielenkäyttönä (vrt. Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas s.v. kolme pistettä). Tämä johtunee siitä, että tutkimukset, jotka kuvaavat tai edes sivuavat kolmen pisteen käyttöä hahmottelevat kyseisen välimerkin käyttöä pikaviestimissä ja useasti vielä työelämässä, jolloin naljailua vastaavat epäkohteliaisuusstrategiat tuskin nousevat esiin samalla tavalla kuin Suomi24-foorumissa kaltaisella anonyymilla keskustelupalstalla, joka on tunnettu kiivaan ja kärkevän keskustelun alustana (Harju 2018).

5 TULOKSET JA PÄÄTELMÄT

Tutkimuksessani lähdin selvittämään, millä tavalla kolmea pistettä käytetään Suomi24-keskustelufoorumilla. Pyrin siis saavuttamaan tulkinnan siitä, millaisissa semanttisissa puhefunktiomerkityksissä kolme pistettä kantaa ja osaltaan millaisissa kokonaisuuksissa kolmea pistettä käytetään. Aineistoni analyysistä selvisi, että kolmen pisteen käytön voi jakaa semanttisilta puhefunktiomerkityksiltä kolmeen luokkaan: kolmea pistettä käytetään tarinoiden kertomisessa jopa kaunokirjallisesti, ilmaisemaan pohdiskelua sekä yleiseen naljailuun joko toisia keskustelijoita tai laajempia ilmiöitä kohtaan. Tarinoinnissa tyypillistä olivat kolmen pisteen kasaumat, temporaalinen jäsentely sekä muut narratiivisen tekstityypin piirteet. Pohdiskelussa korostuivat puolestaan epäröintiin viittaavat adverbit ja partikkelit, mentaaliset verbit sekä konditionaaliset ja kysyvät lausemallit. Naljailussa taas nousivat esille affektiiviset ja ekspressiiviset sanavalinnat, iva sekä suhtautumista ilmaisevat partikkelit.

Tutkimukseni kokonaiskuva tukee jossakin määrin deskriptiivis-normatiivisen kielenhuollon sekä aiempien tutkimusten näkemyksiä kolmesta pisteestä. Erityisesti tarinointiin ja pohdiskeluun liittyvät havainnot ovat hyvin linjassa aiemman tutkimuksen kanssa. Tutkimukseni valottaa kuitenkin erityisen hyvin kolmen pisteen kommunikatiivista ulottuvuutta epämuodollisissa ja puhekielisissä internetteksteissä, mitä ei aiemmin ole juurikaan tutkittu. Tutkimuksessani selvisi myös naljailun ja kolmen pisteen yhteys, mikä on aiemmassa tutkimusperinteessä jäänyt pienemmälle huomiolle. Tämän vuoksi havaintoni tähdentää sitä, mitä melko ympäripyöreällä fraasilla ”vihjaileva ja tunnelmoiva sävy” (Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas s.v. kolme pistettä) voidaan tarkoittaa. Täten havaintojani voidaan soveltaa tulevaisuudessa kolmen pisteen käytön kuvauksessa erityisesti puhekielisessä internetkielessä. Tutkimukseni on itsessään siis mainio pohja ja avaus välimerkkien tutkimukselle internetin aidoissa keskusteluympäristöissä, mikä tässä tapauksessa yhdisti

kielenhuollollisen ja kirjallisuudellisen välimerkkitutkimuksen pragmasemanttiseen vuorovaikutuksen tutkimukseen.

On kuitenkin huomattava, että tulokseni eivät ole aivan kiistattomia, koska monesti kolmen pisteen semanttinen puhefunktioimerkitys on hyvin monitulkintainen, mikä liittyyne välimerkkien konteksti- ja kontekstisidonnaiseen luonteeseen (Darics 2011; Ong 2011). Tähän liittyen on mahdotonta tietää viestin kirjoittajan intentionia, minkä vuoksi arveleva pohdinta saattaakin olla viiltävää ivaa toisille. Tämän vuoksi tulkinnan peilaaminen kolmen pisteen ympärillä oleviin kielen piirteisiin oli tärkeää ja havaintojani vahvistavaa. Siinä mielessä myös Suomi24-aineiston käyttäminen lyhyine ja tulkinnaltaan moninaisine viesteineen loi omat haasteensa, joskin yksittäisten viestien analysointia helpotti pääsy koko viestiketjuun. Kokonaisuudessaan tavoitteenani oli tehdä laadullinen katsaus kolmen pisteen käyttöön, minkä vuoksi absoluuttisen ja aukottoman kuvaamisen löytäminen ei ole edes tavoitteenmukaista (Alasuutari 2012), saati sitten mahdollista aidon, luonnollisen, kielenkäytön tutkimuksessa.

Tutkimastani ilmiöstä olisi myös mahdollista kehitellä täydentävää jatko-tutkimusta. Otteeni tässä tutkimuksessa oli laadullinen, minkä vuoksi kyseistä teemaa ja kolmen pisteen semanttisia puhefunktioimerkityksiä ja yleisemmin käyttöä voisi lähteä hahmottamaan määrällisin menetelmin, jolloin saataisiin tietoa siitä, kuinka paljon kolmea pistettä käytetään missäkin merkityksessä. Tässä taustalla auttanevat myös kolmen pisteen semanttisten puhefunktioimerkitysluokkien tyyppiesimerkit, jolloin määrälliseen analyysiin voisi käyttää korpuslingvistisiä rekisteritutkimuksen keinoja (ks. tutkimuksesta Voutilainen 2012: 72–73). Samalla olisi mahdollista myös luoda kattava kuvaus kolmen pisteen normien mukaisesta käytöstä esimerkiksi lainauksen katkaisemiseen, mikä olisi niin ikään hyvä lisä deskriptiivis-normatiivisen kielenhuollon kuvauksen ohelle kolmen pisteen käytöstä. Toisekseen kolmen pisteen käyttö ilmiönä lienee yleinen Suomi24-keskustelufoorumien lisäksi myös muilla internetalustoilla ja pikaviestimissä, jota Mak (2014) on tutkinut hongkongilaisessa työkontekstissa. Tätä kuitenkin ei ole vielä tutkittu suomalaisessa kulttuurikontekstissa, mikä tarkoittaa sitä, että tutkittavaa vielä riittää, koska suomen kieleen kohdistuva aiempi tutkimus keskittyy pääosin kolmen pisteen käyttöön kirjallisuuden tyylikeinona. Tutkimukseni osoittaa kuitenkin sen, että kolme pistettä on ilmiönä moniulotteinen ja eittämättä sen tutkimus myös muissa konteksteissa sekä määrällisesti että laadullisesti toisi arvokkaita tieteellisiä näkemyksiä arkiseen ja suurimmalle osalle tuttuun aiheeseen.

Vaikka internetin kielenkäytön tutkimus lienee lisääntynyt ja lisääntynee jatkossakin internetin ollessa yhä enemmän läsnä jokapäiväisessä elämässämme, tutkittavaa riittää silti. Suomessa esimerkiksi välimerkkien ja muiden visuaalisten merkijonojen tutkimusta ei ole tehty mittavissa määrin, minkä vuoksi esimerkiksi

hymiöitä, emojiä, huuto- ja kysymysmerkkijonoja, useampaa kuin kolmea pistettä tai näiden yhdistelmiä voisi tutkia lähes samalla tavalla kuin kolmea pistettä tässä tutkimuksessa. Kyseisen kaltainen tutkimus toisi tietoa internetissä tapahtuvasta nonverbaalisesta vuorovaikutuksesta, joka eroaa perinteisestä kirjoitetusta ja sanallisesta vuorovaikutuksesta (Bollinger 2009; Crystal 2011). Osaltaan tutkimukseni onkin osa laajempaa internetkielen tutkimusta, jota tarvitaan antamaan tieteellistä tietoa verkkoväliteisestä kommunikaatiosta enenevässä määrin teknologistuvassa yhteiskunnassamme.

LÄHTEET

- Alasuutari, Pertti 2012: *Laadullinen tutkimus 2.0*. Tampere: Vastapaino.
- Aller Media Oy 2019: *Suomi24 virkkeet -korpus 2001-2017*, Korp-versio 1.1 [tekstikorpus]. Kielipankki. Saatavilla <http://urn.fi/urn:nbn:fi:lb-2020021803> 5.12.2020.
- Berger, Peter L. & Luckmann 1967: *The social construction of reality: a treatise in the sociology of knowledge*. New York: Open Road Media
- Bickel, Hans 2006 Das Internet als linguistisches Korpus. – *Linguistik online* 28 (3) s. 71–83.
- Bollinger, Doris U. 2009: Use Patterns of Visual Cues in Computer-Mediated Communication. – *The Quarterly Review of Distance Education* 10 (2) s. 95–108.
- Borin, Lars; Forsberg, Markus & Roxendal, Johan 2012: Korp – the corpus infrastructure of Språkbanken. – https://korp.csc.fi/#?stats_reduce=word&cqp=%5B%5D&corpus=ftb3europarl,ftb3_jrcacquis,ftb2,reittidemo 5.12.2020.
- Brown, Penelope & Levinson, Stephen C. 1987: *Politeness: some universals in language usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Crystal, David 2011: *Internet Linguistics: a Student Guide*. Lontoo: Routledge.
- Darics, Erika 2010: Relational work in synchronous text-based CMC of virtual teams. – Rotimi Taiwo (toim.) *Handbook of research on discourse behavior and digital communication: Language structures and social interaction* s. 830–851. Hershey: IGI Global.
- Dresner, Eli & Herring Susan C. 2010: Functions of the nonverbal in CMC: Emoticons and Illocutionary Force. – *Communication Theory* 20 (3) s. 249–268.
- Goffman, Erving 1967: *Interaction ritual: essays on face-to-face behavior*. New York: Pantheon Books.
- Haapala, Vesa 2013: Lyriikka. – Aino Mälikalli & Liisa Steinby (toim.) *Johdatus kirjallisuusanalyysiin* s. 157–251. Helsinki: SKS
- Harju, Auli 2018: *Suomi24-keskustelut kohtaamisten ja törmäysten tilana*. – *Media & Viestintä* 41 (1) s. 51–74.
- Heikkinen, Vesa; Lounela, Mikko & Voutilainen Eero 2012: Aineistot ja niiden käyttö tekstilajitutumuksessa. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.) *Genreanalyysi – tekstilajitutumuksen käsikirja* s. 325–350. Helsinki: Gaudeamus.
- Heikkinen, Vesa 2020: *Tekstianalyysi. Miksi kielellisillä valinnoilla on merkitystä?* Helsinki: Gaudeamus.
- Herring, Susan C. 2012: Grammar and Electronic Communication. – Carol Chapelle (toim.) *Encyclopedia of applied linguistics*. Lontoo: Wiley-Blackwell.
- Holmes, Janet 1984: Modifying Illocutionary Force. – *Journal of Pragmatics* 8 (3) s. 345–365.
- Itkonen, Terho & Maamies Sari 2011: *Uusi kieliopas*. 4. tarkistettu painos. Helsinki: Tammi.
- Jantunen, Jarmo Harri 2012: Korpusvetoinen tekstilajianalyysi: sanalistat ja genreavainsanat. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.) *Genreanalyysi – tekstilajitutumuksen käsikirja* s. 360–371. Helsinki: Gaudeamus.
- Kielitoimiston oikeinkirjoitusopas* 2017. 13., korjattu painos. Toimittaneet Salli Kankaanpää, Elina Heikkilä, Riitta Korhonen, Sari Maamies & Aino Piehl. Helsinki: Kotimaisten kielten keskus.
- KS = Kielitoimiston sanakirja. 2020. Helsinki: Kotimaisten kielten keskuksen verkkojulkaisuja 35. URN:NBN:fi:kotus-201433. <URL <https://www.kielitoimistonsanakirja.fi>>. Päivitettävä julkaisu. Päivitetty 11.11.2020. 7.12.2020.
- Koivisto, Aino 2013: Katkelmallisuus ja affekti: Kolme pistettä dialogissa. Aino Koivisto & Elise Nykänen (toim.) *Dialogi kaunokirjallisuudessa* s. 153–182. Helsinki: SKS.
- Kotiliesi 9.10.2010: *Keski-ikäinen, ethän syyllysty näihin pikaviestimöihin*. – <https://kotiliesi.fi/ihmiset-ja-ilmiot/ilmiot/keski-ikainen-ethan-syyllysty-naihin-yleisiin-pikaviestimöihin/> 7.12.2020.
- Kuiri, Kaija 2012: *Johdatus semantiikkaan*. Helsinki: Finn Lectura.
- Lagus, Krista; Pantzar, Mika; Ruckenstein, Minna & Ylisiurua Marjoriikka 2016: *Suomi24 – muodonantaa aineistolle*. Helsinki: Valtiotieteellisen tiedekunnan julkaisuja, Helsingin yliopisto.
- Larjavaara, Martti 2007: *Pragmasemantiikka*. Suomalaisen kirjallisuuden seuran toimituksia 1077. Helsinki: SKS.

- Luodonpää-Manni, Milla & Ojutkangas, Krista 2020: Laadullinen aineistopohjainen kielentutkimus. – Milla Luodonpää-Manni, Markus Hamunen, Reetta Konstenius, Matti Miestamo, Urpo Nikanne & Kaius Sinnemäki (toim.) *Kielentutkimuksen menetelmiä I–IV* s. 412–441. Helsinki: SKS.
- Mak, Bernie Chun Nam 2014: Instant messaging in office hours: Use of ellipsis dots at work and Hong Kong culture. – *International Journal of Language Studies* 8 (2) s. 25–50.
- Malinowski, Bronislaw 1923: The Problem of Meaning in Primitive Languages. – Charles Key Ogden & Ivor Armstrong Richards (toim.) *The Meaning of the Meaning* s. 296–336. Lontoo: Routledge & Kegan Paul.
- Nevalainen, Terttu & Rissanen, Matti 2012: Englanninkielisten standardikorpusten tekstilajeista: Brownin ja Helsingin korpusperheet. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.) *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 320–324. Helsinki: Gaudeamus.
- Ong, Kenneth Keng Wee 2011: Disagreement, confusion, disapproval, turn elicitation and floor holding: Actions accomplished by ellipsis marks-only turns and blank turns in quasisynchronous chats. – *Discourse Studies* 13 (2) s. 211–234.
- Pääkkönen Eero 1967: *Ellipsi ja kolme pistettä Pentti Haanpään Noitaympyrässä ja Juha Mannerkorven romaanissa Vene lähdössä*. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Rahtu, Toini 2000: Ironiaa vai ei? Tekstin merkityksestä ja sen tutkimisesta. – *Virittäjä* 104 (2) s. 222–245.
- Rosenbach, Anette 2007: Exploring constructions on the web: a case study. – Marianne Hundt, Nadja Nesselhauf & Carolin Biewer (toim.) *Corpus Linguistics and the Web* s. 167–190. Amsterdam, New York: Rodopi.
- Saeed, John 2016: *Semantics*. Chichester: Wiley Blackwell.
- Suomi24: *Suomi24:n säännöt*. – <https://www.suomi24.fi/opastus/saannot> 6.11.2020.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002: *Laadullinen tutkimus ja sisällön analyysi*. Helsinki: Tammi.
- Tyrkkö, Jukka & Taavitsainen, Irma 2012: Laajojen tekstimassojen luokitteluperusteista. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.) *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 309–319. Helsinki: Gaudeamus.
- Vanderveken, Daniel 1990: On the Unification of Speech Act Theory and Formal Semantics. – Philip Cohen, Jerry Morgan & Martha Pollack (toim.) *Intensions in Communication* s.195–220. Cambridge, Massachusetts MIT University Press.
- VISK = Auli Hakulinen, Maria Vilkuna, Riitta Korhonen, Vesa Koivisto, Tarja Riitta Heinonen ja Irja Alho 2004: *Iso suomen kielioppi*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. – <http://scripta.kotus.fi/visk> 6.11.2020.
- Voutilainen, Eero 2012: Rekisteri. – Vesa Heikkinen, Eero Voutilainen, Petri Lauerma, Ulla Tiililä & Mikko Lounela (toim.) *Genreanalyysi – tekstilajitutkimuksen käsikirja* s. 77–86. Helsinki: Gaudeamus.
- Werlich, Egon 1983: *A Text Grammar of English*. Heidelberg: Quelle & Meyer.